

...in dit taalpact staan de afspraken geordend per werkgroep. Deze indeling is gekozen om samenwerking en kruisbestuiving te bevorderen. Deelnemers binn...

...aar. Alle deelnemers gaan met hun eigen doelen aan de slag. Halverwege 2022 bekijken we samen hoe het gaat. Na de zomer gaan we nadenken over het taalpact 2023, ...

...spraken te maken houden we de aandacht voor het taalpact fris en actueel. Ieder jaar kunnen nieuwe organisaties besluiten om mee te gaan doen in het taalpact. Zij kun...

...a? Arbeidsmarktregio Holland Rijnland heeft de gemeenten in 2020 de opdracht gegeven om lokale taalpacten te organiseren. Stichting Lezen en schrijven en het Taalhui...

...en Oegstgeest hebben vervolgens de regie genomen en verschillende partijen uitgenodigd om mee te praten over dit taalpact 2022. In 2021 zijn de verschillende werkgroep...

...van laaggele...
 gemeente Hill...
 n, Collee Lee...
 ggeletterdheid...
 erkgroep een...
 werkgroep 3 h...
 s van groot b...
 rijven en inste...
 s veel aandacht...
 ligheden kan o...
 en Welzijn. 'In...
 idere instantie...
 ieuwe partners...
 elde ambities...
 geld wordt uit...
 p laaggeletter...
 ing van laagge...
 werkgroep ver...
 van de Bollens...
 er, dat is het ic...
 een Bollenstre...
 taalpact? In de...
 uim aanbod aa...
 mputer. Bover...
 i het Taalhuis...
 lit het begin. S...
 rkt het taalpac...
 n en leren van...
 l. Door per jaar...
 dit taalpact vo...
 HLTsamen en...
 voorkomen va...

...e Oegstgeest, gemeente Hillegom, gemeente Lisse, gemeente Teylingen, Arbeidsmarktregio Holland Rijnland, Stichting Lezen en Schrijven, het Taalhuis van de Bibliotheek...

...lands Midden, Collee Leeuwenhorst, RijntCoepel, Samenwerkende Apotheken Bollenstreek, De Schapendel. Het Taalpact van de Bollenstreek 2022. Alle deelnemende partij...

...ver laaggeletterdheid, over de gevolgen daarvan en over manieren om mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en computers tegemoet te komen. Per werk...

...t per werkgroep een overzicht waarin ambities en acties voor 2022 staan beschre...
 ...gen rol van de gemeente. De gemeenten hebben een voorbeeldfunctie en moeten...

...in deze werkgroep 3 heel verschillende taken van een gemeente terug: werkg...
 ...geenteeraad. De gemeenten in dit taalpact keken dus naar zaken als: opleidi...

...atie. Het is van groot belang dat een werknemer informatie van de werkgever g...
 ...dat maakt een werkplek veiliger en prettiger. Ook wie niet werkt krijgt regelmatig...

...aties, bedrijven en instellingen gekeken naar hun eigen communicatie. Armoed...
 ...a. 'Laaggeletterdheid is een belemmering om uit de armoede te komen.' Wie nie...

...rep is veel aandacht geschonken aan het toegankelijk maken van informatie en doc...
 ...wijzen naar de juiste hulp. Voorkomen van laaggeletterdheid. 'Er verlaten nog ste...

...vaardigheden kan ook kinderen niet goed helpen. In deze werkgroep hebben vertegenwoordigers van verschillende onderwijsinstaties gesproken over kinderen die e...
 ...zijn. 'Informatie over gezondheid, gezondheidsrisico's en een gezonde levensstijl moet voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk zijn.' Wie werkt in de zorg wi...

...te hebben in deze werkgroep hebben naar manieren om de informatie te verbeteren. Monitor...
 ...activiteiten en producten moeten ge...

...vragen aan het tegengaan van laaggeletterdhe...
 ...diviteiten zijn bedoeld om doelstellingen en ac...
 ...borgen. De activiteiten of producten moeten ge...
 ...nvraag. Er wordt gerapporteerd over de resultaten.

... hebben in dit taalpact afspraken gemaakt en doelen ge...
 ...ollenstreek en op alle deelnemers die zich aan dit taalpact verbind...
 ...mers, Namens, Stichting Lezen & Schrijven, gemeente Noordwijk, gem...
 ...n 15.000 mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en

In de Bollenstreek wonen
 zo'n 15.000 mensen die moeite hebben
 met lezen, schrijven, rekenen en/of
 computervaardigheden.

Voorwoord

Voor je ligt het *Taalpact Duin- en Bollenstreek 2022*. Gemeenten, instellingen en bedrijven hebben in dit taalpact afspraken gemaakt en doelen gesteld. Al die afspraken gaan over taal. Over heldere, toegankelijke taal. Als we allemaal een stapje zetten, gaan we elkaar beter begrijpen en wordt samen leven eenvoudiger, dat is het idee.

Wij zijn trots op dit eerste *Taalpact Duin- en Bollenstreek 2022* en op alle deelnemers die zich aan dit taalpact verbinden. Wij geloven in deze jaarlijkse aanpak van laaggeletterdheid en hopen dat we ieder komend jaar meer partijen kunnen enthousiasmeren. We zijn op weg naar een Bollenstreek die rekening houdt met alle inwoners.

Namens,

Stichting Lezen en Schrijven
Gemeente Noordwijk
Gemeente Hillegom
Gemeente Lisse
Gemeente Teylingen
Gemeente Oegstgeest
Taalhuis van de Bibliotheek Bollenstreek
Holland Rijnland

Inhoud

Inleiding	4
<i>Waarom dit taalpact?</i>	4
<i>Wat is dit taalpact?</i>	4
<i>Hoe werkt het taalpact?</i>	5
<i>Wat ging er aan dit taalpact vooraf?</i>	5
<i>Wie doen mee in 2022?</i>	6
Taalpact Duin- en Bollenstreek 2022	7
1. <i>De eigen rol van de gemeente</i>	7
2. <i>Werk en Participatie</i>	8
3. <i>Armoede en Schulden</i>	8
4. <i>Voorkomen van laaggeletterdheid</i>	8
5. <i>Gezondheid en Welzijn</i>	8
Monitoring, evaluatie en voortgang	15
Financiën	17

Inleiding

Waarom dit taalpact?

In de Bollenstreek wonen naar schatting zo'n 15.000 mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en/of computervaardigheden¹. Zij kunnen niet eenvoudig aan de informatie komen die ze nodig hebben om zelfstandig te functioneren.

Vanzelfsprekend is er een ruim aanbod aan scholing en ondersteuning voor deze mensen. Maar daarnaast is het belangrijk dat ook degenen die brieven schrijven, websites bouwen en procedures bedenken rekening houden met inwoners met een taal- of computerachterstand.

Bovendien: heldere, eenvoudige communicatie is niet alleen belangrijk voor de inwoners met een taal- of computerachterstand, iedereen heeft baat bij heldere taal.

Wat is dit taalpact?

Dit taalpact is een verzameling afspraken tussen gemeenten, instellingen, bedrijven en het Taalhuis. Ze spreken met elkaar af dat ze in 2022 stappen zetten naar helder en eenvoudig taalgebruik.

Hoe die stap eruitziet verschilt enorm per deelnemer. Sommigen hebben in het verleden al veel aandacht geschonken aan heldere communicatie, voor andere deelnemers is dit het begin. Sommige deelnemers willen al echt investeren, anderen kiezen voor een kleine stap.

Enmalig een stap zetten is niet voldoende, daar zijn alle deelnemers zich van bewust. Maar de eerste stap in dit taalpact is wél de belangrijkste. Vanaf de eerste stap ga je vooruit.

1. Citaten ontleend aan *Regionaal Programma Integrale aanpak Laaggeletterdheid Holland Rijnland 2020 – 2024*

Hoe werkt het taalpact?

Achterin dit taalpact staan de afspraken geordend per werkgroep. Deze indeling is gekozen om samenwerking en kruisbestuiving te bevorderen. Deelnemers binnen een werkgroep spreken elkaar met enige regelmaat. Ze kunnen anderen in hun branche aanhaken en leren van elkaar.

Alle deelnemers gaan met hun eigen doelen aan de slag. Halverwege 2022 bekijken we samen hoe het gaat. Na de zomer gaan we nadenken over het taalpact 2023 en wat we daarin gaan afspreken. Zo bereiken alle deelnemers ieder jaar een haalbaar doel.

Door per jaar afspraken te maken, houden we de aandacht voor het taalpact fris en actueel. Ieder jaar kunnen nieuwe organisaties besluiten om mee te gaan doen in het taalpact. Zij kunnen dan inspiratie halen uit wat deelnemers in vorige jaren al hebben bereikt.

Wat ging er aan dit taalpact vooraf?

In Nederland hebben ongeveer 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder grote moeite met lezen, schrijven en rekenen. Vaak hebben zij ook moeite met digitale vaardigheden. Daarom heeft de Arbeidsmarktregio Holland Rijnland de

gemeenten in 2020.de opdracht gegeven om lokale taalpacten te organiseren. Stichting Lezen en Schrijven en het Taalhuis van Bibliotheek Bollenstreek hebben dit proces begeleid. Beleidsambtenaren van Noordwijk, HLTsamen en Oegstgeest hebben vervolgens de regie genomen en verschillende partijen uitgenodigd om mee te praten over dit taalpact 2022.

In 2021 zijn de verschillende werkgroepen gestart, het zijn er 5:

1. De eigen rol van de gemeente
2. Werk en participatie
3. Armoede en schulden
4. Voorkomen van laaggeletterdheid
5. Gezondheid en Welzijn

Wie doen mee in 2022?

Meerlanden

Provalu

Going concern

Toptaalgroep

Welzijn Noordwijk

Welzijnskompas Hillegom Lisse

Caliber Academie

Basisschool De Buitenplaats Warmond

Gemeente Noordwijk

Gemeente Oegstgeest

Gemeente Hillegom

Gemeente Lisse

Gemeente Teylingen

Arbeidsmarktregio Holland Rijnland

Stichting Lezen en Schrijven

Taalhuis van de Bibliotheek Bollenstreek

ISD Bollenstreek

Schuldhulpmaatje

Humanitas

Welzijnskwartier

CJG Noordwijk

GGD Hollands Midden

College Leeuwenhorst

RijnCoepel

Samenwerkende Apotheken Bollenstreek

De Schapendel

HLT Uitdaging

Taalpact Duin- en Bollenstreek 2022

Alle deelnemende partijen hebben zich in de loop van 2021 aangesloten bij een van de werkgroepen. In die werkgroepen is gesproken over laaggeletterdheid, over de gevolgen daarvan en over manieren om mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en computers tegemoet te komen. Per werkgroep is hier kort aangegeven over welke branches en welke onderwerpen zij gesproken hebben. Daarna volgt per werkgroep een overzicht waarin ambities en acties voor 2022 staan beschreven.

1. De eigen rol van de gemeente

‘De gemeenten hebben een voorbeeldfunctie en moeten, om deelnemers te inspireren, actief uitdragen dat de aanpak van laaggeletterdheid prioriteit heeft.’² We zien in deze werkgroep 3 heel verschillende taken van een gemeente terug:

- Werkgever
- Bestuurder
- Volksvertegenwoordiger

De gemeenten in dit taalpact keken dus naar zaken als: opleiding voor hun eigen personeel, communicatie met de inwoners en heldere taal in de politiek.

2. Citaten ontleend aan *Regionaal Programma Integrale aanpak Laaggeletterdheid Holland Rijnland 2020 – 2024*

2. Werk en Participatie

Het is van groot belang dat een werknemer informatie van de werkgever goed begrijpt. Dat maakt een werkplek veiliger en prettiger. Ook wie niet werkt krijgt regelmatig ingewikkelde brieven en formulieren op de mat of in de inbox. In deze werkgroep hebben uitvoeringsorganisaties, bedrijven en instellingen gekeken naar hun eigen communicatie.

3. Armoede en Schulden

‘Laaggeletterdheid is een belemmering om uit de armoede te komen.’ Wie niet eenvoudig de juiste informatie kan vinden heeft vaak grote moeite om problemen op te lossen. In deze werkgroep is veel aandacht geschonken aan het toegankelijk maken van informatie en doorverwijzen naar de juiste hulp.

4. Voorkomen van laaggeletterdheid

‘Er verlaten nog steeds kinderen laaggeletterd het onderwijs.’ Wie zelf moeite heeft met lezen en schrijven, rekenen of computervaardigheden kan ook kinderen niet goed helpen. In deze werkgroep hebben vertegenwoordigers van verschillende onderwijsinstanties gesproken over kinderen die een grotere kans hebben laaggeletterd te blijven en over het bereiken van de ouders van deze kinderen.

5. Gezondheid en Welzijn

‘Informatie over gezondheid, gezondheidsrisico’s en een gezonde levensstijl moet voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk zijn.’ Wie werkt in de zorg wil dat iedere patiënt precies begrijpt wat er aan de hand is en waarom dingen gebeuren. Huisartsen, apothekers en andere instanties hebben in deze werkgroep gekeken naar manieren om de informatie te verbeteren.

1. De eigen rol van de gemeente

Ambities/acties 2022	Wie Welke organisaties gaan hiermee aan de slag?	Tussendoel juni 2022 Wat willen we in juni 2022 bereikt hebben?	Einddoel 2022 Wat willen we eind 2022 bereikt hebben?	Contactpersoon
HLTsamen Ambtenaren krijgen advies bij helder schrijven	HLTsamen, communicatie	Schrijfcoaches worden bijgepraat over Taalpact en LG, na corona	Hernieuwde kennis en inspiratie bij schrijfcoaches	Lina Damo
HLTsamen signaleert welke brieven aan inwoners veel vragen oproepen	HLTsamen, communicatie	Informatiecentrum HLTsamen geeft door wanneer er over een bepaalde brief veel vragen komen	Brieven die veel vragen oproepen worden gesignaleerd, beoordeeld en verbeterd	Lina Damo
HLTsamen nodigt inwoners nadrukkelijk uit lastige brieven te melden	HLTsamen communicatie	Wie heeft de oproep gedaan, waar is deze verschenen?	Inwoners weten waar ze terecht kunnen met ingewikkelde brieven van de gemeente	Lina Damo
HLTsamen herschrijft tenminste 10 standaard brieven in heldere taal	HLTsamen communicatie		Tien herschreven brieven	Lina Damo
Raadsleden gemeente Teylingen gaan 'op de koffie' om te vertellen over raadswerk	Griffie Teylingen		Raadsleden zijn 10 keer aangeschoven bij bijvoorbeeld een taalcafé, buurtkamer	Klaas Overbeek (griffie) Sanne Boswinkel (Taalhuis)
HLT verbetert verschillende gemeenteberichten zodat ze beter te begrijpen zijn	HLTsamen communicatie	Is hier (extern) advies bij nodig?	Een aantal oude voorbeelden wordt bewaard te vergelijking	Lina Damo
Gemeente Noordwijk sluit in 2022 de 'Direct Duidelijk Deal' met het ministerie van BiZa	Communicatie		Direct Duidelijk deal is gesloten met ministerie BiZa	Ria Weijers Burgemeester
De Noordwijk Academie biedt structureel aanbod aan taalcursussen voor het personeel	HR		Er is aanbod gecreëerd en er is bijgehouden hoeveel werknemers van de gemeente hebben deelgenomen	Carien Wakka
Inwoners van Noordwijk kunnen feedback geven op ingewikkelde brieven (pilot)	Communicatie	Hoe loopt het? Op welke manier kunnen mensen reageren?	Feedback wordt gebruikt om brieven te verbeteren	Ria Weijers
Meer ambtenaren worden opgeleid tot schijfcoach, en ze doen mee aan een regionale inspiratie sessie	Communicatie	Hebben alle beleidsterreinen nu een coach?	In 2022 wordt deze ambitie verder uitgewerkt	Ria Weijers
Noordwijk organiseert (intern) een wasstraat voor het verbeteren van standaardbrieven	Communicatie	Hoe ziet die wasstraat er uit? Hoe komt een brief er terecht?	Er is een voor- en na-brief ter inspiratie	Ria Weijers

2. Ambities en acties 'Werk en Participatie'

Ambities/acties 2022	Wie Welke organisaties gaan hiermee aan de slag?	Tussendoel juni 2022 Wat willen we in juni 2022 bereikt hebben?	Einddoel 2022 Wat willen we eind 2022 bereikt hebben?	Contactpersoon
Aanpakken van 5 brieven van de nieuwe organisatie	Provalu	Selectie van de brieven	Tenminste 5 brieven herschreven	Deborah Stam Edwin Totté
Informereren werknemers over laaggeletterdheid, doel is uiteindelijk LG herkennen bij intake	Going Concern	Bijeenkomst met Taalhuis	Plan van aanpak intern voor aanpassing intake	Frederique Kitselaar
Organiseren van bijeenkomst werkgevers Bollenstreek met aandacht voor LG	HLT Uitdaging	Input door Taalhuis of sessie met Taalhuis	Contact met tenminste 1 werkgever en taalhuis over mogelijkheid Taal op de werkvloer	Erika van der Heijden
Gaat binnen de organisatie aandacht schenken aan onderwerp LG	Meerlanden	Het Taalhuis wordt gevraagd om een nader te bepalen groep binnen Meerlanden te informeren over LG	Is structurele aandacht voor dit onderwerp gewenst/ mogelijk?	Donna Colin
Informereren van werkgevers in het programma Social Return on Investment over LG	Provalu	Een stap in de aanpak van LG binnen een bedrijf gaat meetellen als actiepoint voor hun Social Return on Investment		Deborah Stam (en alle accountmanagers)

3. Ambities en acties 'Armoede en Schulden'

Ambities/acties 2022	Wie Welke organisaties gaan hiermee aan de slag?	Tussendoel juni 2022 Wat willen we in juni 2022 bereikt hebben?	Einddoel 2022 Wat willen we eind 2022 bereikt hebben?	Contactpersoon
Meer NT1'ers op passend scholingsaanbod	TopTaal / Taalhuis	Meer bekendmaken van het aanbod, zorgen dat iedereen op de hoogte is. Activeren van toeleiders om zo meer NT1'ers te werven voor aanbod	Meerdere NT1 groepen met passend aanbod actief. (Toptaal gaat een NT1 groep opstarten met minimaal 3 personen)	Anouk Zuidervijk Sanne Boswinkel
In kaart brengen en bekend maken van het scholingsaanbod (zowel formeel als informeel)	Gemeenten Bollenstreek	Overzicht aanbod op het gebied van taal, rekenen, digitaal en financiële vaardigheden staan op websites gemeenten	Het is voor inwoners en professionals duidelijk welk aanbod er is en waar ze terecht kunnen	Geert Rijken

Een standaard presentatie met feiten en cijfers over laaggeletterdheid en relatie armoede-schulden	Stichting Lezen en Schrijven	Presentatie is gemaakt	Bij meerdere organisaties die hier bewust of onbewust mee te maken hebben, is gebruik gemaakt van de presentatie om het bewustzijn van laaggeletterdheid te vergroten	Anne Van den Bos
Vergroten van bewustzijn van laaggeletterdheid en de relatie met armoede en schulden bij organisaties die hier (bewust of onbewust) mee te maken hebben	HLTsamen / Oegstgeest / Noordwijk / Stichting Lezen en Schrijven	Interne en externe organisaties zijn benaderd en er heeft een eerste gesprek plaatsgevonden over bereidheid, laaggeletterdheid (i.r.t. armoede en schulden), en de mogelijkheden om met het onderwerp aan de slag te gaan: relatie armoede-schulden	Minimaal 5 benaderde organisaties verdeeld over alle deelnemende gemeenten gaan aan de slag met laaggeletterdheid door: <ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten bij de actielijn • Herkennen van laaggeletterdheid bij eigen medewerkers en/of klanten • Voor laaggeletterden / verminderd digivaardigen toegankelijk(er) maken van de eigen dienstverlening • Vereenvoudigen van de communicatie 	Geert Rijken Anne Van den Bos Elize Hertzberger Nicolette Pecht
Vrijwilligers die (bewust of onbewust) in contact zijn met laaggeletterdheid en/of laaggecijferdheid worden getraind in het herkennen d.m.v. de H&D (herkennen en doorverwijzen) workshop	Schuldhulpmaatje	Aanhaken van SHM Lisse en Hillegom. Alle maatjes van SHM zijn verzocht (nogmaals) de bestaande digitale module laaggeletterdheid te volgen. Aandacht voor laaggeletterdheid is opgenomen in schema voor maatjesbijeenkomsten SHM	Vrijwilligers zijn getraind op het herkennen van laaggeletterdheid en verwijzen structureel door	Marc Aldewereld
Screenen op laaggeletterdheid door inzet van een screeningsinstrument zoals de Taalmeter of Rekenmeter	ISD Bollenstreek	Inventariseren in hoeverre de taalmeter en/of rekenmeter nuttig kan worden ingezet	Indien een taalmeter en/of rekenmeter nuttig kan worden ingezet is er een plan gemaakt hoe dit te doen	Jody Poldervaart Tessel Herrebrugh

Medewerkers zijn bekend met het aanbod en weten waarnaartoe door te verwijzen	ISD Bollenstreek	De ISD ontvangt een overzicht van het formele en informele taalaanbod	Medewerkers zijn bekend met het aanbod en verwijzen cliënten door	Jody Poldervaart Tessel Herrebrugh
Screenen op laaggeletterdheid door inzet van een screeningsinstrument zoals de Taalmeter of Rekenmeter	Sociale dienst Oegstgeest / Schuldhulpverlening Oegstgeest	Inventariseren in hoeverre de taalmeter en/of rekenmeter nuttig kan worden ingezet	Indien een taalmeter en/of rekenmeter nuttig kan worden ingezet is er een plan gemaakt hoe dit te doen	Anne van den Bos Elize Hertzberger

4. Ambities en acties 'Voorkomen van laaggeletterdheid'

Ambities/acties 2022	Wie Welke organisaties gaan hiermee aan de slag?	Tussendoel juni 2022 Wat willen we in juni 2022 bereikt hebben?	Einddoel 2022 Wat willen we eind 2022 bereikt hebben?	Contactpersoon
(Pilot) Taalcafé voor anderstalige ouders i.s.m. Taalhuis	Basisschool De Buitenplaats in Warmond	Regelmatige bijeenkomsten waarbij het schooljargon wordt behandeld o.l.v. getrainde vrijwilligers		Gertie de Bruin, directeur van Basisschool De Buitenplaats Loeka van der Kooij, Taalhuis
Bij kinderdagverblijven waar VVE aangeboden wordt, ook aandacht hebben voor eventuele laaggeletterdheid bij de ouders	Gemeente en VVE-aanbieders in gemeente Noordwijk	Relatie leggen tussen VVE-beleid en laaggeletterdheid door het op te nemen in het uitvoeringsbeleid van gemeente Noordwijk	Aanbieders van VVE bieden informatie en ondersteuning aan ouders van VVE kinderen over laaggeletterdheid	Nicolette Pecht
Aanvullende aandacht besteden aan het bestaande aanbod en mogelijk nieuw aanbod gericht inzetten	CJG Noordwijk	Het bestaande aanbod gericht aandacht geven via bijvoorbeeld de social media kanalen (bijvoorbeeld 'Baby in Beeld' en 'Peutermanieren'). Mogelijk aanvullend aanbod gericht inzetten (Kindergebaren, brabbelen en bewegen). –gericht aandacht geven via social media over opvoedtips aan ouders over taalontwikkeling	Het bestaande aanbod van het CJG Noordwijk/ Noordwijkerhout op het gebied van Laaggeletterdheid krijgt meer aandacht en daarmee bereiken we een groter deel van de doelgroep	Emielenne van Mil

JGZ Verpleegkundigen die gespecialiseerd zijn in adolescenten volgen de training herkennen en doorverwijzen.	GGD - Jeugd-gezondheidszorg		Alle JGZ verpleegkundigen die met adolescenten werken hebben de training gevolgd	Marjolijn van Ommeren
Training 'herkennen en doorverwijzen' voor docenten	Teylingen College Leeuwenhorst		Docenten volgen een training 'herkennen en doorverwijzen', zodat zij ouders van leerlingen kunnen leren doorverwijzen naar passend aanbod	Mark Lokhorst (conrector Teylingen College) Loeka van der Kooij, Taalhuis
Pilot met een Taalcafé voor laaggeletterde ouders (NT1 of NT2)	Basisschool De Schapendel in Noordwijk	Regelmatige bijeenkomsten waarbij het schooljargon wordt behandeld o.l.v. getrainde vrijwilligers		Evelijn Sanders Loeka van der Kooij, Taalhuis
Training herkennen en doorverwijzen voor de jongerenwerkers in de gemeente Noordwijk	Welzijnskwartier Jongerenwerkers		Jongerenwerkers weten laaggeletterdheid te signaleren bij cliënten en kunnen hen doorverwijzen naar passend aanbod	Lindsay Korsuize (Welzijnskwartier) Loeka van der Kooij

5. Gezondheid en Welzijn

Ambities/acties 2022	Wie Welke organisaties gaan hiermee aan de slag?	Tussendoel juni 2022 Wat willen we in juni 2022 bereikt hebben?	Einddoel 2022 Wat willen we eind 2022 bereikt hebben?	Contactpersoon
Mantelzorgers benaderen om hen te attenderen op laaggeletterdheid en informatie via nieuwsbrief verspreiden	Radius, Welzijn Teylingen, Welzijn Noordwijk	In februari meer duidelijkheid	Q1 2022 worden de doelen nader uitgewerkt	Laura Methorst, Nathalie Walther, Monique Jagers
Afspraken over directe verwijzing van apotheek naar bibliotheek	SAB apotheken	In februari meer duidelijkheid	Q1 2022 worden de doelen nader uitgewerkt	Quintijn de Rooter
Trainen medewerkers apotheken in terugvraagmethode	SAB apotheken	In februari meer duidelijkheid	Q1 2022 worden de doelen nader uitgewerkt	Quintijn de Rooter
Voel je goed, leefstijlprogramma	Rijncoepel	Leefstijlprogramma heeft 1 x plaatsgevonden		Ria Eijck

Communicatie met laaggeletterde patiënten verbeteren	SAB apotheken en Alrijne Ziekenhuis	In februari meer duidelijkheid		Quintijn de Ruiter
Cursus digivitaler	Bibliotheek Bollenstreek	De eerste cursussen zijn gestart	Tenminste 4 x gegeven	
Programma gezonde taal, trainen van wijksamenwerkingsverbanden	ROHWN		Er zijn 2 trainingen gegeven	Jonathan Baldi en Loeka van der Kooij
Wachtkamerflyer huisartsen	Rijncoepel en Taalhuis	Dat de flyers er zijn en beschikbaar in de wachtkamers		Sanne Boswinkel
Campagne 'Ik wil leren' voor de Bollenstreek	Betreft alle actielijnen	Posters en evt. spotjes in heel de Bollenstreek		Quintijn de Ruiter
Bewustwordingstraining laaggeletterdheid	ROHWN/ Sleutelnet	Uitnodiging aan 100 doktersassistentes in de Bollenstreek voor 2 trainingen (geaccrediteerd)	Laaggeletterdheid is punt van aandacht in de dokterspraktijk.	Jonathan Baldi
Teamtraining medewerkers Welzijnskompas	Welzijnskompas	Er heeft een teamtraining plaatsgevonden waarin met name bewustwording aan de orde is.	Jaarlijks terugkerend aandacht voor laaggeletterdheid in het team	Nyncke Morad
In verwijzing 1e lijn naar Alrijne Ziekenhuis aangeven dat patiënt laaggeletterd is, zodat daar vanuit het ziekenhuis rekening mee gehouden kan worden.	Rijncoepel en Alrijne Ziekenhuis		Met laaggeletterde patiënten wordt in de communicatie rekening gehouden	Quintijn de Ruiter
Wachtkamerschermen en informatieschermen bij de apotheek kritisch bekijken.	Stichting Wijksamenwerkingsverband Oegstgeest	De leesbaarheid van de wachtkamerschermen is ook duidelijk voor patiënten die laaggeletterd zijn	De leesbaarheid van de wachtkamerschermen is ook duidelijk voor patiënten die laaggeletterd zijn	Veronique Wertenbroek
Flyer wijksamenwerkingsverband	Stichting Wijksamenwerkingsverband Oegstgeest	Er is een duidelijke en leesbare flyer voor iedereen	Er is een duidelijke en leesbare flyer voor iedereen	Veronique Wertenbroek

Monitoring, evaluatie en voortgang

Halverwege 2022 komen de werkgroepen bijeen om de stand van zaken rondom de ambities en acties te bespreken. Dit is ook het moment waarop nieuwe partners kunnen aanhaken. Bij de halfjaarlijkse evaluatie worden indien nodig doelen bijgesteld. Daarnaast wordt vooruit gekeken naar 2023 en worden nieuwe doelen besproken.

Eind 2022 volgt een 2e bijeenkomst van de werkgroepen. Daarin wordt bepaald in hoeverre de gestelde ambities en acties in 2022 zijn behaald en worden nieuwe doelen geformuleerd voor 2023. Deze worden vastgelegd in een update van het Taalpact.

1. Gezondheid en Welzijn... gemeente Lisse, gemeente Teylingen, RijnCoepel, Samenwerkende Apotheken, de gevolgen daarvan en over manieren om nu... cht waarin ambities en acties voor 2022 staan bes... rschillende taken van een gemeente terug; werkgeve... at een werknemer informatie van de werkgever goed be... n gekeken naar hun eigen communicatie. Armoede en Sci... honken aan het toegankelijk maken van informatie en door... ideren niet goed helpen. In deze werkgroep hebben vertegen... tie over gezondheid, gezondheidsrisico's en een gezonde lev... en in deze werkgroep gekeken naar manieren om de informa... en aanhaken. Bij de halfjaarlijkse evaluatie worden indien no... es in 2022 zijn behaald en worden nieuwe doelen geformulee... en over de actielijnen aan projecten die bijdragen aan het tege... en op basis van de volgende criteria: de activiteiten zijn bedc... den lokaal en subregionaal bevorderen en borgen. De activite... anpak laaggeletterdheid beoordeelt de aanvraag. Er wordt ge... Gemeenten, instellingen en bedrijven hebben in dit taalpact i... lij zijn trots op dit eerste Taalpact Bollenstreek en op alle deel... rekening houdt met alle inwoners. Namens, Stichting Lezen... streek wonen naar schatting zo'n 15,000 mensen die moeite l... oling en ondersteuning voor deze mensen, maar daarnaast is... heldere, eenvoudige communicatie is niet alleen belangrijk v... eken met elkaar af dat ze in 2022 stappen zetten naar helder... ge deelnemers willen al echt investeren, anderen kiezen voor... iterin dit taalpact staan de afspraken geordend per werkgroep... . Alle deelnemers gaan we de aandacht voor het taalpact fris... rbeidsmarktregio Holland Rijnland heeft de gemeenten in z... getletterdheid. Gezondheid en Welzijn. We doen mee in 2022:... nte Hillegom, gemeente Lisse, gemeente Teylingen, Arbeidsr... ge Leeuwenhorst, RijnCoepel, Samenwerkende Apotheken Bo... d, over de gevolgen daarvan en over manieren om mensen di... overzicht waarin ambities en acties voor 2022 staan beschrev... heel verschillende taken van een gemeente terug; werkgever... belang dat een werknemer informatie van de werkgever goe... aties, bedrij... n maken naar hun eigen communicatie. Armoede... chiek maken van informatie en c... werkgroep hebben ve... en Welzijn. 'Informatie... en gezonde lev... idere instanties hebben in deze werkgroep ge... de informa... ien no... elde ambities en acties in 2022 zijn behaald en worden nieuw... lee... geld wordt uitgegeven over de actielijnen aan projecten die bijdra... e... p laaggeletterdheid, en op basis van de volgende criteria: de activitei... ng van laaggeletterdheid...

...zijn Noordwijk, Welzij... nrijven, het Taalhuis van de Bibl... de Bollenstreek 2022. Alle deelnemend... jven, rekenen en computers tegemoet te kon... neente. 'De gemeenten hebben een voorbeeldfun... d. De gemeenten in dit taalpact keken dus naar zake... werkplek veiliger en prettiger. Ook wie niet werkt krijg... tterdheid is een belemmering om uit de armoede te kome... ar de juiste hulp. Voorkomen van laaggeletterdheid. 'Er verl... s van verschillende onderwijsinstanties gesproken over kind... oet voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk zijn.' Werk iver... eteren. Monitoring, evaluatie en voortgang. Halverwege 202... 1 bijgesteld. Daarnaast wordt vooruit gekeken naar 2023 en w... 2023. Deze worden vastgelegd in een update van het Taalpact. I... n laaggeletterdheid. Jaarlijks is er € 33.984 beschikbaar voor... elstellingen en actielijnen van het regionaal programma te r... oducten moeten gedeeld kunnen worden met andere Taalnet... rd over de resultaten van de activiteit. Wilt u een subsidie aar... gemaakt en doelen gesteld. Al die afspraken gaan over taal. O... e zich aan dit taalpact verbinden. Wij geloven in deze jaarlijk... en, gemeente Noordwijk, gemeente Hillegom, gemeente Liss... et lezen, schrijven, rekenen en/of computervaardigheden. Zi... grijk dat ook degenen die brieven schrijven, webistes bouwen... oners met een taal- of computerachterstand, iedereen heeft... idig taalgebruik. Hoe die stap eruitzicht verschilt enorm per de... e stap. Eenmalig een stap zetten is niet voldoende, daar zijn a... eling is gekozen om samenwerking en kruisbestuiving te be... 2022 bekijken we samen hoe het gaat. Na de zomer gaan we n... . Ieder jaar kunnen nieuwe organisaties besluiten om mee te... lfracht gegeven om lokale taalpacten te organiseren. Stichting... itgenodigd om mee te praten over dit taalpact 2022. In 2021 zi... den, Provalua, Going concern, Toptaalgroep, Welzijn Noordwij... o Holland Rijnland, Stichting Lezen en Schrijven, het Taalhui... , De Schapendel. Het Taalpact van de Bollenstreek 2022. Alle... ebben met lezen, schrijven, rekenen en computers tegemoet... igen rol van de gemeente. 'De gemeenten hebben een voorbe... ler, gemeenteraad. De gemeenten in dit taalpact keken dus n... . Dat maakt een werkplek veiliger en prettiger. Ook wie niet... en. 'Laaggeletterdheid is een belemmering om uit de armoede... jzen naar de juiste hulp. Voor... ten nog steed... ordigders van verschil... anderen die een f... oet voor iedereen... at in de zorg wil dat ie... eteren. Mo... voortgang. Halverwege 2022 komen de werkgro... 1 bijge... ut vooruit gekeken naar 2023 en worden nieuwe doeler... 2023... egelegd in een update van het Taalpact. Financiën. Regionale... eid. Jaarlijks is er een bedrag beschikbaar voor de Duin en Bollens... en actielijnen van het regionaal programma te realiseren. De middel... en in de regio...

Heldere, eenvoudige communicatie is niet alleen belangrijk voor inwoners met een taal- of computerachterstand. Iedereen heeft baat bij heldere taal!

Financiën

Regionale uitkering bestemd voor uitvoering Taalpacten wordt betaald aan Leiden en verdeeld over de Taalpacten. Het geld wordt uitgegeven over de actielijnen aan projecten die bijdragen aan het tegengaan van laaggeletterdheid.

Jaarlijks is er €33.984 beschikbaar voor de deelnemende gemeenten aan dit taalpact (Oegstgeest, Noordwijk, Hillegom, Lisse en Teylingen) voor de jaren 2021 tot en met 2024.

Toekenning geschiedt op basis van de beoordeling door de werkgroep laaggeletterdheid, en op basis van de volgende criteria:

- De activiteiten zijn bedoeld om doelstellingen en actielijnen van het regionaal programma te realiseren.
- De middelen worden ingezet voor voorwaardenscheppende activiteiten die het bereik, de scholing en de ondersteuning van laaggeletterden lokaal en subregionaal bevorderen en borgen.
- De activiteiten of producten moeten gedeeld kunnen worden met andere Taalnetwerken in de regio en mogelijk uitrolbaar zijn.
- Het Taalnetwerk/de subregio dient de aanvraag in bij de contactgemeente Leiden.
- De werkgroep vervolgaanpak laaggeletterdheid beoordeelt de aanvraag.
- Er wordt gerapporteerd over de resultaten van de activiteit.

Wilt u een subsidie aanvragen? Dan kunt u een mail sturen naar één van de leden uit het kernteam van uw gemeente:

Gemeente	Contactpersoon	Mailadres
Noordwijk	Vacature	taalhuis@bibliotheekbollenstreek.nl
Hillegom, Lisse en Teylingen	Geert Rijken Tamara Sanderse	g.rijken@hltsamen.nl t.sanderse@hltsamen.nl
Oegstgeest	Elize Hertzberger	hertzberger@oegstgeest.nl

mens, Stichting Lezen & Schrijven, gemeente Noordwijk, gemeente Hillegom, gemeen
 n 15.000 mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en/of computervaardigheden.
 e mensen, maar daarnaast is het belangrijk dat ook degenen die brieven schrijven, websites bouwe.
 nunicatie is niet alleen belangrijk voor de inwoners met een taal- of computerachterstand, iedereen heeft b
 .022 stappen zetten naar helder en eenvoudig taalgebruik. Het is een stap eruitziet verschilt enorm per deelne
 t investeren, anderen kiezen voor een kleine stap. Eenmalig een stap zetten is niet voldoende, daar zijn alle de
 le afspraken geordend per werkgroep. Deze indeling is gekozen om samenwerking en kruisbestuiving te bevord
 net hun eigen doelen aan de slag. Halverwege 2022 bekijken we samen hoe het gaat. Na de zomer gaan we nader
 e de aandacht voor het taalpact fris en actueel. Ieder jaar kunnen nieuwe organisaties besluiten om mee te gaan
 id Rijnland heeft de gemeenten in 2020 de opdracht gegeven om lokale taalpacten te organiseren. Stichting Leze
 gens de regio Bollenstreek, de regio Bollenstreek, de regio Bollenstreek, de regio Bollenstreek, de regio Bollenstreek
 ahaid en Welzijn, de regio Bollenstreek, de regio Bollenstreek, de regio Bollenstreek, de regio Bollenstreek, de regio Bollenstreek
 e Lisse, gemeenten Lisse, gemeenten Lisse, gemeenten Lisse, gemeenten Lisse, gemeenten Lisse, gemeenten Lisse, gemeenten Lisse
 oepel, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 en daarvan en Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 ambities en Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 taken van Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 knemer infor Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 naar hun eige Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 n het toegank Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 t goed helpen. Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 zondheid, ge Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 z werkgroep ge Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 en. Bij de half Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 zijn behaald (Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 actielijnen aa Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 is van de volgi Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 len subregio Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 geletterdheid Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 n, instellingen Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 s op dit eerste Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 houdt met alle Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 nen naar scha Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 dersteuning v Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 eenvoudige cor Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 elkaar af dat z Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 ners willen al Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 taalpact staan Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 nemers gaan r Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 aken houden v Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 rkt regio Holla Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 en vervolgen Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 eid. Gezondhe Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 om, gemeente Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 rhorst, RijnC Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 e volgen daar Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 waarin ambiti Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 illende taken Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 at een werkle Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 y gekeken naa Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 en aan het toi Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 ren niet goed Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 zondheid, ge Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 z werkgroep ge Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 en. Bij de half Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag, Samen aan de slag
 zijn behaald en worden nieuwe doelen geformuleerd voor 2023. Deze worden vastgelegd in een update van het
 actielijnen aan projecten die bijdragen aan het tegengaan van laaggeletterdheid. Jaarlijks is er een bedrag besch
 is van de volgende criteria: de activiteiten zijn bedoeld om doelstellingen en actielijnen van het regionaal progr
 len subregionaal bevorderen en borgen. De activiteiten worden met andere woorden moeten gedeeld kunnen worden met ande
 geletterdheid beoordeelt de aanvraag. Er wordt verwacht dat de resultaten van de activiteit. Wilt u een st
 n, instellingen en bedrijven hebben in dit taalpact en doelen gesteld. Al die afspraken gaan c
 s op dit eerste Taalpact Bollenstreek en op alle afspraken aan dit taalpact verbinden. Wij geloven in de
 houdt met alle inwoners. Namens, Stichting Lezen & Schrijven, gemeente Noordwijk, gemeente Hillegom, gemeen
 ten naar schatting zo'n 15.000 mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en/of computervaardigheden.
 dersteuning voor deze mensen, maar daarnaast is het belangrijk dat ook degenen die brieven schrijven, webs
 oundige communicatie is niet alleen belangrijk voor de inwoners met een taal- of computerachterstand, i
 af dat ze in 2022 stappen zetten naar helder en eenvoudig taalgebruik. Hoe die stap eruitziet verschilt
 n al echt investeren, anderen kiezen voor een kleine stap. Eenmalig een stap zetten is niet voldoende,
 3) afspraken geordend per werkgroep. Deze indeling is gekozen om samenwerking en kruisbestuiving te bevord